

Nieuwsbrief

Een uitgave van:

v.z.w. Verzamelaars Unie Hasselts Keramiek
Heerstraat 154, B3511 Kuringen
vzw.vuhk@telenet.be
www.hasseltskeramiek.be

53 augustus 2020

COLOFON

Redactie: R. Vliegen, P. Thijs
R. Favoreel

Eindredactie: P. Thijs

Teksten & Fotografie: P. Thijs *

* (tenzij anders vermeld).

VOORWOORD

Beste leden,

Corona, of voor de verandering Covid-19 beheerst nog steeds in mindere of meerdere mate ons leven. Ook voor de verzamelaars allerhande want enkele schuchtere pogingen om sommige rommelmarkten terug op te starten niet te na gesproken is het op dat vlak nog steeds huilen met de pet op. Toch slagen sommigen onder ons om nog Hasseltse keramiek op de kop te tikken, meestal dankzij het internet maar ook dankzij ons netwerk waarbij leden elkaar tippen over objecten die ze te koop weten staan en waarvoor ze zelf geen kandidaat zijn. Dit is een mooi voorbeeld van de goede onderlinge samenwerking in onze vereniging en dat doet deugd in deze barre tijden van social distancing en mondkapjesverplichtingen allerhande.

De zomer ligt al achter ons en de kortere nachten en lagere temperaturen verwijzen naar de periode voor de "indoor" markten en beurzen maar als ik de inhoud van de agenda in "le collectionneur" moet geloven zullen we ook daar niet te veel meer op moeten hopen.

Wie gedacht had dat we nog zouden kunnen vergaderen is er ook aan voor de moeite want als enige versoepeling in de maatregelen wordt aangekondigd heb je veel kans dat deze enkele weken later reeds teruggeschoefd worden en je de hele organisatie kan annuleren. Het bestuur kwam wel nog samen om de situatie te bespreken en de nodige maatregelen te nemen om het vorig werkjaar toch nog correct af te sluiten maar andere activiteiten, neen die zitten er voor dit jaar niet meer in.

Genoeg getreurd over de coronaperikelen laten we ook eens naar de positieve kant van de medaille kijken want ondanks alles viel er toch nog wat te beleven op het vlak van vondsten en jawel zelfs een activiteit waarop de leden toch konden inschrijven. Het is dus niet alleen kommer en kwel en door de vele uren die we nu niet in de auto of op de rommelmarkten doorbrengen is er meer tijd om achter het scherm te zitten om de digitale jacht naar keramiek of informatie rond de Hasseltse keramiekfabriek op een alternatieve manier verder te zetten en er zo onder andere een flink deel van deze Nieuwsbrief mee te vullen.

Veel leesplezier en hou er de moed in!

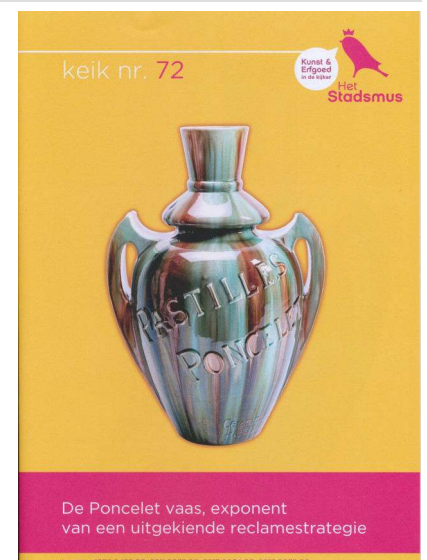
Het bestuur

KEIK

In oktober 2019 bood onze voorzitter aan om een Keik rond de Ponceletvaas te organiseren. Het initieel plan was om dat begin september 2020 te laten doorgaan.. Covid besliste er haast anders over maar dankzij de inspanningen van de directie van het Stadsmus en met inachtnaam van de geldende maatregelen kon de presentatie toch doorgaan met een beperkt aantal plaatsen in de zaal. Geen Keik zonder brochure en om de kortere presentatie te compenseren mocht die wat dikker zijn. Diegene die er niet konden bij zijn vinden er een rijk geïllustreerde samenvatting in terug en ontvangen hun gratis exemplaar samen met deze Nieuwsbrief

Roald Vliegen

INFO

Documentatiemateriaal over de Hasseltse keramiekfabriek is spijtig genoeg zeer schaars en we zijn dan ook zo blij als wat als er weer iets boven water komt.

Deze luchtfoto werd ons door Karin De Greeve doorgestuurd, ze hing lange tijd in de kantoren van Radio 2 Limburg in de Rodenbachstraat en toen die ging verhuizen naar de Via Media vond men dat ze niet meer paste in de nieuwe lokalen en werd ze bij de hoop gegoooid die naar het stort zou gevoerd worden. Karin ontfermde zich over de foto en toen ze die dit jaar tijdens de lenteschoonmaak terug tegen kwam vond ze de tijd rijp om er een nieuwe bestemming aan te geven. We zien het fabrieksterrein in zijn totaliteit tijdens de afbraak ergens begin jaren 70 van de vorige eeuw. Links staat nog het hoofdgebouw met daaraan het deel dat aan de Witte Nonnenstraat grensde.

R. Favoreel

VEILINGNIEUWS

Eenvoudige cilindervormige cache-pot van Hasseltse makelij maakt furore op Parijse veiling. Dit zou eigenlijk de titel van dit artikel moeten zijn...

Inderdaad ik viel haast van mijn stoel want we wisten wel dat een ensemble van een Hasseltse pot vervat in de creatie van Serrurier Bovy gebruikt reeds eerder hoge ogen gooide maar dit is toch wel de absolute top. Deze cache-pot was dan ook het topresultaat van een veiling in 2015 van 80 objecten van Serrurier Bovy bij het Parijse veilinghuis Piasa. Voor diegene die het zelf willen bekijken hierbij de link naar de website:

<https://www.piasa.fr/en/auctions/serrurier-bovy-masterworks-d-une-collection-suite>

35 f Gustave Serrurier-Bovy
(1858-1910) Cache-pot

Estimation: 6000 / 9000 €

Result: 33850 €

f Gustave Serrurier-Bovy (1858-1910)

Cache-pot

Acajou d'Afrique, laiton, cuivre

et grès émaillé bleu

Date de création : 1904

H 32 x Ø 27.5 cm

Bibliographie :

- Françoise Bigot du Mesnil du Buisson – Etienne du Mesnil du Buisson,
Serrurier-Bovy un créateur précurseur, Ed. Faton, Dijon, 2008, modèle
reproduit page 212...

[See more](#)

“INGEPAKT” VERVOLG

Met twee gedreven verzamelaars die er niet voor terugschrikken om de stukken Hasseltse keramiek uit Frankrijk te laten overkomen is het logisch dat we ook in deze nieuwsbrief aandacht aan het fenomeen van de “ingepakte” stukken kunnen besteden.

Onlangs vond ik dit leuk bakje (model nr. 633) bij een antiquair in Frankrijk. Vermits de vraagprijzen doorgaans daar nogal aan de hoge kant zijn doe ik steeds een bod en het is opmerkelijk dat dit in quasi alle gevallen ook aanvaard wordt. Je moet er dan wel nog de verpakking – en transportkosten bijtellen maar voor die enkele tientallen euro’s kan je er zelf niet om gaan.

De ervaring met de verpakking is ook zeer positief, als je van beroepsmensen koopt die meer en meer hun waren internationaal moeten verzenden kan je er van op aan dat de verpakking meestal zeer goed en het gevaar op beschadiging tot een minimum beperkt is. Daarenboven worden de meeste zendingen verzekerd want de kleine meerkost voor een verzekering is slechts een fractie van de kostprijs van het object en dus een goede investering.

Opmerkelijk zijn ook de kleuren van dit bakje die totaal afwijkend zijn van de “standaardkleuren” groen-bruin, groen en blauw waarmee de meeste “ingepakte objecten” geglaazuurd werden.

Hier werd gekozen voor een combinatie van geel, licht grijs en antraciet. Het bovenaanzicht toont mooi het penseelwerk van de decora(teur-trice)

NET GEMIST!

Als je op het internet vist, vis je soms al eens achter het net en menige verzamelaar heeft het al meegemaakt dat hij de aankoop van een stukje keramiek net mist waarna je gedurende uren en dagen met zelfverwijten blijft rondlopen. Toen Betty me enkele dagen geleden er me attent op maakte dat er op E-bay een rattentegel te koop stond kon ik er niet snel genoeg op te bieden. Ebay deed me echter twifelen met de melding dat de verkoper misschien geen internationale zending zou doen. Dus de verkoper gecontacteerd en toen die me ’s anderendaags antwoordde dat hij met plezier de tegel zou verzenden wilde ik onmiddellijk bieden maar te laat... Enkele minuten voordien had een andere gegadigde de tegel al gekocht. De les van dit verhaal? Eerst bieden en daarna vragen stellen en vooral, blijven zoeken!

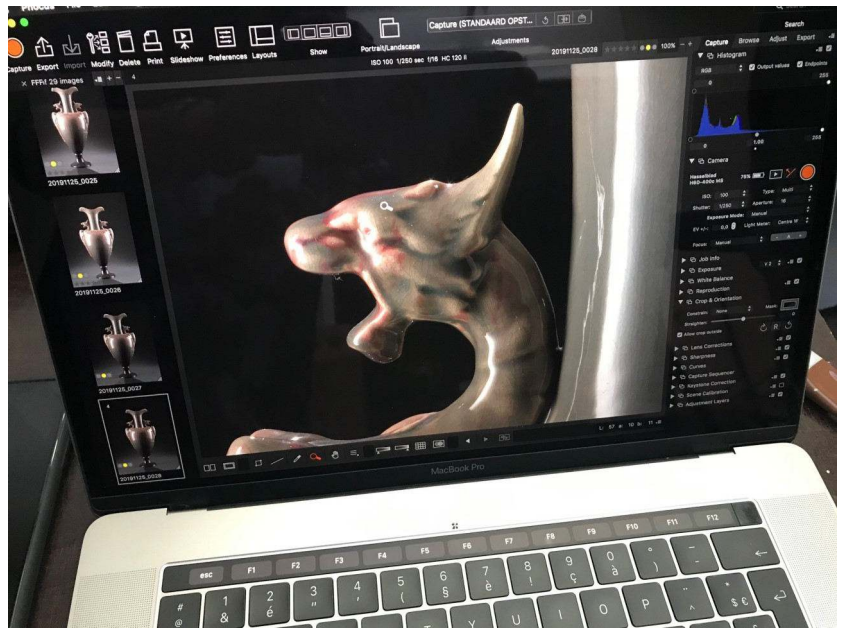

Dat Hasseltse keramiek een belangrijke deelcollectie van het Stadsmus is wisten we al dit vertaalt zich ook in het documenteren en communiceren over dit erfgoed.

Op voorspraak van onze vereniging wordt nu de Adlib database aangepast om er de elementen die wij gebruiken voor de identificatie en de beschrijving van de objecten er aan toe te voegen. Op die manier wordt de database ook beter aangepast om er opzoekingswerk in te kunnen doen en hopen we op termijn de sleutel te vinden voor het ontcijferen van de cijfers die op vele stukken in de bodem werden aangebracht.

Een ander belangrijk aspect is het communiceren over deze collectie waarvoor je dikwijls goede foto's nodig hebt. Vermits die er niet waren en er nog budget beschikbaar was besloot de directie om een aantal relevante stukken door een goede fotograaf te laten fotograferen. De keuze viel op Bruggeling Dominique Provost die internationale erkenning geniet en gespecialiseerd is in het fotograferen van kunstobjecten.

Ook het tegelpaneel "De eendenvijver" ontsnapte niet aan zijn lens en het was een leerrijke ervaring om deze "shoots" van dichtbij te mogen meemaken.

BOVEN: links, oog voor detail, met een borstel worden de stofjes op de vaas weggevaagd, rechts een detail van de opname die rechtstreeks naar de PC werd doorgestuurd.

MIDDEN: de assistente (echtgenote) knielt voor het paneel met een kleuren controlekaart.

RECHTS: Voor een correcte weergave wordt een zeer hoog statief gebruikt en het toestel wordt vanop de PC bedient.

Ons lidmaatschap bij diverse erfgoedinstanties werpt zijn vruchten af! Karin De Greeve (voorzitter Erfgoedraad) contacteerde ons met de melding dat ze tijdens haar onderzoek ter voorbereiding voor het boek over de stokerij Fryns, een interessant artikel gevonden had over het bezoek dat koning Leopold II aan de stand van de keramiek-fabriek bracht tijdens de Wereldtentoonstelling in 1897.

Deze informatie willen we graag met onze leden delen want het bewijst eens te meer dat de kwaliteitsvolle producten van de Hasseltse fabriek goed in de markt lagen en dat de fabriek met de klanten uit de hoogste regionen van het land een mooi visitekaartje had.

Le Roi ne manque aucune occasion de marquer l'intérêt qu'il attache à tout ce qui est de nature à améliorer le sort de la classe ouvrière. A M. Guillon, directeur des Grands Magasins de la Bourse, il se dit heureux de voir que l'industrie des tapis se développe de plus en plus dans la Campine et est devenue une source de ressources nouvelles pour les habitants de cette région.

— Grâce à la comtesse Jeanne de Mérode, dont la bienfaisance est inépuisable, dit M. Guillon.

Inépuisable est bien le mot, ajoute Sa Majesté.

Les tapis exposés par les Grands Magasins de la Bourse sont réellement magnifiques et provoquent l'admiration des visiteurs. Le Roi les examine longuement.

Un compartiment qui attire énormément de curieux est celui de la célèbre faïencerie Boch, de La Louvière. M. Boch et son directeur M. Tock ont aussi droit à la gratitude de leurs ouvriers. Ils dépensent des sommes considérables chaque année en faveur de leur personnel. Des caisses de prévoyance de tous genres, écoles ménagères, etc., sont établies dans l'établissement. C'est plaisir de voir à l'entrée ou à la sortie des ateliers Boch la file interminable des faïenciers et faïencières dans le costume coquet propre à la profession. Ils obtiennent des salaires rémunérateurs, sont constamment l'objet de la sollicitude de leurs patrons, et ont l'air heureux...

Les établissements Boch possèdent le plus grand pavillon de la section belge. L'installation compte toutes les faïences d'ameublement et de décoration architecturale, les grès et les majoliques, les faïences de fantaisie polychromées, des nouveautés et spécialités telles que les grès métallisés avec ton de bronze, les faïences de Delft et de Sèvres, etc. L'attention du Roi s'est surtout portée sur un immense panneau en grès et en majolique de style renaissance, donnant une série de paysages. Un vase en grès métallisé représentant les monuments de Bruxelles — pièce de toute beauté — est également très remarqué. Les nuances changeantes aux tons fins et délicats des produits de M. Boch — des faïences flammées, par exemple — excitent l'admiration de Sa Majesté qui se déclare enchantée.

La manufacture de céramiques décoratives de Hasselt a réalisé de grandes choses dans le domaine artistique. L'installation qu'elle possède est des plus curieuses. Les honneurs en sont faits au Roi par le directeur de la manufacture, M. Helleman. C'est à celui-ci que l'on doit les plans du pavillon du Syndicat des glaces qui se trouve à côté et qui est d'un ensemble imposant et décoratif.

Le Roi, qui a commandé 150,000 briques émaillées à la Manufacture de Hasselt pour le château d'Ardenne, paraît émerveillé de la richesse et de la variété des produits que lui montre M. Helleman : vases unis flammés avec appliques, fleurs-figures, objets émaillés frisés, ornements architecturaux, etc., etc.

LINKS: een deel van het artikel waarin o.a. over het bezoek aan de stand van Boch wordt gesproken

BOVEN: het deel over de Hasseltse keramiekfabriek.

Het volledige artikel vindt je op:

<https://uurl.kbr.be/1352384>

VERTALING

De manufacture de céramiques décoratives heeft grote dingen verwezenlijkt in het artistiek domein.

De installatie waarover ze beschikt is één van de meest intrigerende. De honneurs om de koning te ontvangen zijn weggelegd voor de directeur van de manufacture, mr. Helleman. De plannen voor het er naast gelegen imposante en decoratieve paviljoen van het Syndicaat der spiegelproducenten zijn ook aan hem te danken.

De koning die een bestelling van 150.000 geëmailleerde bakstenen voor zijn kasteel in de Ardennen aan de Hasseltse manufacture bestelde was verwonderd over de door mr. Helleman getoonde variëteit: monochrome en gevlamde vazen met toegevoegde bloemen en figuren, geëmailleerde objecten, friezen, architecturale ornamenten enz. enz.

Het kan soms verrijkend zijn om met enkele leden eens samen te komen om ideetjes en weetjes uit te wisselen. Tijdens ons bezoek aan Rita & Michel kwam het gesprek onvermijdelijk op de situatie van de baden van Spa want Michel is een “Spa-kenner”, hij trekt er immers al jaren regelmatig naar toe om er te gaan wandelen in de omgeving van dit pittoresk stadje. Van het een komt het ander en toen ik hem vroeg of hij wist wie de eigenaar van het tegelpaneel “Le Pouhon” dat in 2005 op de Ravissant tentoonstelling getoond werd moest hij me het antwoord schuldig blijven maar voegde er fijntjes aan toe dat we eens goed moesten kijken naar de postkaart van de wereldtentoonstelling te Luik in 1905 want dat paneel zou daar op te zien zijn. Na de kaart letterlijk onder de loep genomen te hebben konden we inderdaad vaststellen dat het paneel helemaal achteraan te zien is. Dit brengt ons bij de vraag waarom er een tegelpaneel met deze afbeelding gemaakt werd. Het antwoord daarop is zeer eenvoudig, de afbeelding op de tegels is niet meer of niet minder dan het wapenschild van Spa. Vermoedelijk heeft de deelname van de fabriek aan de Exposition des Sports (1904) te Spa hier mee te maken en werd het uit commerciële overwegingen gemaakt om te tonen op de aansluitende Wereldtentoonstelling in Luik (1905) waar het voor een leuk lokaal accent zorgde. Na de tentoonstelling werd het terug afgebroken en verhuisde het naar de zolder van het fabriek waar het bewaard werd tot een werknemer van de fabriek er zich later over ontfermde. Het paneel werd wel getoond maar door tijdsgebrek nooit goed gefotografeerd, tijd dus om het terug op te spooren om daar werk van te maken.

BOVEN:

LINKS: Het wapen van Spa boven de toegangsdeur van de post.

MIDDEN: het officiële wapen zoals het op 2 september 1878 werd toegekend.

Op een zilveren veld de afbeelding van naar rechts gedraaide “Pouhon” met stenen ommuring en plavijen.

Bekroond met een azuurblauwe banderole met daarop in gouden letters “Spa Pouhon”

RECHTS: een deel van het tegelpaneel opgesteld tijdens de Ravissant tentoonstelling.

MIDDEN: Uitsnede van de postkaart Expo Universelle Liège 1905

ONDER LINKS: detail uitsnede van de postkaart waarop De Banderole met de vermelding Spa Pouhon is duidelijk te zien is.

GEVONDEN

Voor de vondsten van onze leden voorzien we altijd graag een plaatsje in de Nieuwsbrief, kwestie dat de andere leden op de hoogte blijven en het vuur om te blijven zoeken wat gaande te houden.

Roald stuurde ons enkele foto's van zijn laatste aanwinst, een vaas met modelnummer 320 in bruin-beige druipglazuur.

Ook dit model is geïnspireerd op een vaas uit de catalogus van Clément Massier (nr. 52 vase Troyen = Trojaanse vaas).

KENMERKEN

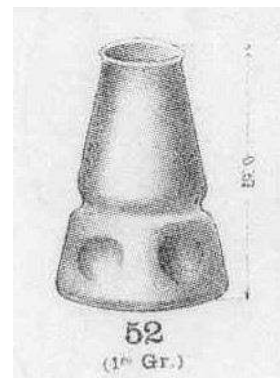
Maten: H 30 D 18 cm

Nummer: 320

Andere: "GB" in zwart glazuur, "H" ingestanst.

Kleuren: Bruin en Beige

Scherf: wit

Opvallend is het verloop van donkere naar een lichtere druipglazuur bovenaan de hals, een ongewenst effect, een foutje bij het aanbrengen van de glazuurlaag? Het is ook frappant dat op de gekende exemplaren van dit model de modeleurs initialen telkens in dikke zwarte glazuur op de bodem gezet werden.

Het moeten niet altijd kapstokken met tegels zijn dacht Ronny en met de hulp van ondergetekende kon hij dit mooie tafeltje kopen.

Ik heb er zelf ook mijn plezier aan gehad want niet alleen mocht ik op een stralende zaterdag ochtend naar Hoegaarden om het gaan op te pikken maar in de dagen daarna heb ik me ook uitgeliefd in de restauratie van het houtwerk en het reinigen en herlijmen van de tegels.

De eigenaar heeft me beloofd dat dit bij de opening van zijn "mancave" een ereplaats zal krijgen.

Enkele weken later kon hij ook de hand leggen op diverse stukken Hasseltse keramiek waaronder dit kruikje met originele stop! Het is de natte droom van menig verzamelaar om eens een "gestopt exemplaar" van een Hasseltse likeurkruik tegen te komen want deze zijn zeer dun gezaaid. Ronny kan alvast deze afvinken op zijn verlanglijst en verder beginnen zoeken naar andere zeldzame stukken.

GEVONDEN

KENMERKEN

Maten: H 42,5, D 34,5 cm

Nummer: 280

Andere: In zwarte inkt "3"
Ingekraste letter "L?"

Kleuren: Diverse groentinten

Scherf: wit

Toen we onlangs bij Michel en Rita op bezoek waren viel mijn oog op een mooie pot die onder de open trap in de hal van hun huis staat en mijn eerste indruk was dat we dat model niet kenden. Ik vroeg hem of we een foto mochten nemen zodat we dat thuis op de computer konden checken en wat bleek inderdaad, dit was een onbekend nummer. We zijn met deze toevalstref-fer waarmee de reeks met onbekende vormnummers weer wat kleiner wordt dan ook erg tevreden. De vorm van deze vaas is zoals vele uit het Hasselts assortiment tijdloos en met zijn prachtige druipglazuur in diverse groentinten is het een uitstekend voorbeeld van een in vorm en afwerking typisch object uit de Hasseltse keramiekfabriek.

Deze pot deed nog een belletje rinkelen want in het gekende assortiment is er een vaasje (nr 28) dat qua vorm bij dit exemplaar aansluit. Dit model is op zijn beurt vermoedelijk geïnspireerd op vaas nr 1 (vase japon) van Clement Massier.

De collectie van Rita & Michel bevat nog een aantal andere bijzondere Hasseltse exemplaren die we ook mochten fotograferen en in deze nieuwsbrief tonen.

Zeer mooi is de vaas met modelnummer 501 die we al kenden uit de collectie van wijlen Willy Liesens. Dit exemplaar met prachtige druipglazuur in diverse blauwtinten was eigenlijk een vogel voor de kat want het had evengoed in de vuilbak terecht kunnen komen. Toen Rita en Michel de vaas kochten was ze immers zwaar beschadigd en op verschillende plaatsen gebroken en terug gelijmd. Ze lieten dit vrij uniek exemplaar echter restaureren en het resultaat mag gezien worden!

Opvallend in hun collectie is ook de vaas met modelnummer 276 die met haar uitzonderlijke combinatie van crème kleurig en karmijnrode glazuur een mooi voorbeeld is van de diverse glazuurcombinaties waarmee er blijkbaar in de Hasseltse fabriek geëxperimenteerd werd.

Ook van Raymond kregen we een foto toegestuurd van zijn laatste aanwinst, een mooie klomp (mod.291) met ook een opvallende kleurencombinatie met bruine, roze, beige en azuurblauwe tinten in het druipglazuur.